

Nr 119.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionsförbättring åt förre hantverkaren vid Norrlands trängkår Per Olof Johansson; given Stockholms slott den 6 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson, anför:

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition (nr 276) till 1919 års lagtima riksdag därom gjorda framställning beviljade riksdagen medel för beredande av pensionsförbättring åt viss personal vid armén. Enligt de av riksdagen godkända, genom kungörelse den 20 augusti 1919 (nr 538) fastställda grunderna för ifrågavarande pensionsförbättring stadgades såsom villkor för erhållande av nämnda förmån, bland annat, att vederbörande avgått ur tjänsten *efter uppnådd åldersgräns*. Uti det av arméns och marinens avlöningssakkunniga den 14 februari 1919 avgivna betänkande med förslag i ämnet, som låg till grund för nyssnämnda proposition, framhöllo emellertid de sakkunniga, att, därest fråga skulle uppkomma om pensionsförbättring för

tjänst innehavare, som till följd av olycksfall i tjänsten eller eljest till följd av skada eller sjukdom, vanförhet eller lyte befunnes för framtiden oförmögen till tjänstgöring och på grund härav måste före uppnådd pensionsålder avgå med viss pension, sådan fråga torde särskilt böra underställas riksdagens prövning.

I proposition (nr 171) till 1922 års riksdag framlades förslag rörande vissa reviderade grunder för ifrågavarande pensionsförbättring i syfte, bland annat, att bestämmelserna om pensionsförbättring skulle vinna anslutning till det från och med ingången av år 1922 tillämpade nya avlöningssystemet. Sedan propositionen av riksdagen bifallits, utfärdades kungörelse i ämnet den 15 juni 1922 (nr 336). I denna kungörelse har ovan berörda villkor för erhållande av pensionsförbättring bibehållits.

Sedan inspektören för trängen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 september 1916 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka rätt för hantverkaren vid Norrlands trängkår Per Olof Johansson, vilken vore född den 16 april 1854 och anställdes vid nämnda trängkår från och med den 1 januari 1899, att från och med den 16 april 1917, då han uppnådde 63 års ålder, avgå med full pension och fyllnadspension, ehuru Johansson icke varit anställd i kronans tjänst det antal år, som enligt gällande bestämmelser erfordrades för att vara därtill berättigad, avlät Kungl. Maj:t förslag till 1917 års riksdag, att riksdagen måtte medgiva, att Johansson finge, sedan det blivit styrkt, att han ej längre kunde på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänstälighanden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter erhållet avsked. Kungl. Maj:ts förslag bifölls av riksdagen.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift dagtecknad den 29 oktober 1924 har nu Johansson, med förmälan att han på grund av nedsatta arbetskrafter hade för avsikt att ansöka om avsked från sin anställning i statens tjänst från och med den 31 december 1924, anhållit att efter erhållet avsked, utöver honom redan tillerkänd pension, få komma i åtnjutande av pensionsförbättring.

Inspektören för trängen har tillstyrkt ansökningen.

Direktionen över arméns pensionskassa har den 12 november 1924 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att Johansson, som åtnjöt löne i 3:e lönegraden å den i avlöningsreglementet den 29 juni 1921 (nr 388) fastställda löneplan för civilmilitära beställningshavare, vid avsked från sin innehavande beställning från och med den 31 december 1924 komme att innehava en levnadsålder av 70 år 7 månader 10 dagar samt en tjänstetid efter tjugonde åldersåret av 26 år. Från och med den 1 januari 1925 komme Johansson alltså att tillträda ovannämnda från allmänna indragningsstaten honom tillerkända pension av 1,000 kronor för år, motsvarande pension jämte fyllnadspension i den tjänst han innehade.

Vidare erinrade direktionen, att genom ovanberörda kungörelse den 15 juni 1922 nya bestämmelser utfärdats om pensionsförbättring vid normal avgång för personal vid armén, som övergått till avlöningsreglementet den 29 juni 1921. I sagda kungörelse komme dock icke pensionsförbättringens belopp direkt till synes, utan hade för varje lönegrad angivits ett sammanlagt pensionsbelopp (kassapension + fyllnadspension + pensionsförbättring), vadan alltså skillnaden mellan detta belopp och vad som enligt gällande pensioneringsgrunder tillkomme vederbörande i kassapension och fyllnadspension komme att utgöra pensionsförbättringen. För den lönegrad, Johansson tillhörde, hade sålunda sammanlagda pensionsbeloppet vid normal avgång angivits till 2,010 kronor. Då pension och fyllnadspension för hantverkare med, liksom av Johansson, intjänta två ålderstillägg tillhoppa uppginge till 1,000 kronor, bleve pensionsförbättringens belopp för dylika beställningshavare alltså 1,010 kronor. Då Johansson emellertid komme att avgå redan den 31 december 1924 eller före uppnådd pensionsålder, vore dessa bestämmelser icke utan vidare å honom tillämpliga, men ansåge direktionen med rättvisa och billighet överensstämmande, att han erhöle någon förbättring å den till honom utgående pensionen. Beträffande storleken av den pensionsförbättring, som härvid borde tillkomma Johansson, ansåge direktionen, att densamma i enlighet med de synpunkter, som gjorts gällande i proposition nr 75 till 1923 års riksdag i fråga om pensionsförbättring åt f. d. löjtnanten T. W. Lennartz, borde bestämmas att utgå med 742 kronor. Direktionen hemställde därför, att framställning måtte göras hos riksdagen om beviljande åt Johansson av pensionsförbättring till belopp av 742 kronor för år, att tidigast från och med den 1 januari 1925 utgå från allmänna indragningsstaten.

I ärendet har *statskontoret* den 20 december 1924 avgivit utlåtande samt därvid anfört, att ämbetsverket, i likhet med direktionen över arméns pensionskassa, ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Johansson finge, oaktat han ej vore berättigad till pensionsförbättring enligt omförmälda kungörelse den 15 juni 1922, likväl erhålla någon förbättring av pensionen. Vid det förhållande, att det, enligt vad som framginge av direktionens över arméns pensionskassa utlåtande, för Johansson skulle erfordras 30 tjänstår för att komma i åtnjutande av kassa- och fyllnadspension, under det att han endast innehade 26 tjänstår, syntes pensionsförbättringen böra utgå med så stort belopp, att sammanlagda pensionsförmånerna utgjorde $\frac{26}{30}$ av pensionen från allmänna indragningsstaten å 1,000 kronor jämte den pensionsförbättring, 1,010 kronor, som skulle hava tillkommit Johansson, därest han uppfyllt villkoren för erhållande av sådan, eller sålunda med 742 kronor. På grund härav hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Johansson finge från och med månaden näst efter den, vari avsked från tjänsten ägde rum, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 742 kronor för år räknat, att utgå från allmänna indragningsstaten och åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i förberörda kungörelse den 15 juni 1922.

Departements-
chefen.

Enligt vad jag under hand inhämtat har Johansson den 31 december 1924 beviljats avsked från sin anställning i kronans tjänst, på grund varav han äger att från och med den 1 januari 1925 uppbära ovannämnda, honom tillerkända pension å 1,000 kronor. I det föregående har berörts, hurusom arméns och marinens avlöningssakkunniga på sin tid angåvo i vilka fall av avgång före uppnådd pensionsålder särskild framställning till riksdagen om beredande av pensionsförbättring borde ifrågakomma. Ehuru Johanssons oförmåga till fortsatt tjänstgöring grundar sig på ålderdomssvaghet, vilket fall icke av de sakkunniga direkt omnämnts, torde det vara uppenbart, att i detta fall tillräckliga skäl föreligga att bereda förbättring av pension. Vad beträffar pensionsförbättringens storlek samt sättet för bestridandet av densamma ansluter jag mig till vad myndigheterna därutinnan föreslagit. Såsom statskontoret ifrågasatt, bör pensionsförbättringen åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i förenämnda kungörelse den 15 juni 1922.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre hantverkaren vid Norrlands trängkår Per Olof Johansson må från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 742 kronor för år, att utgå från allmänna indragningsstaten och åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Tor Ericsson-Årje.
